

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ
ҚАЗАҚСТАН-АМЕРИКАНДЫҚ ЕРКІН УНИВЕРСИТЕТІ**

**МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ ДАЙЫНДАУ, ЖАЗУ ЖӘНЕ ҚОРҒАУ
ТӘРТІБІ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАР**

Өскемен қ, 2025 ж.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

Қазақстан-Американдық еркін университетінің оқу-әдістемелік кеңесінің
отырысында бекітілді және баспасөзге ұсынылды
№ 5 хаттама «25» 04 2025 ж.

Әдістемелік басылым

© Қазақстан-Американдық еркін университеті, 2025

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

МАЗМҰНЫ

1	НОРМАТИВТІК ҚҰЖАТТАР	4
2	МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ ДАЙЫНДАУ, ЖАЗУ ЖӘНЕ ҚОРҒАУ ТӘРТІБІНІҢ ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ	5
3	МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ ОРЫНДАУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН НЕГІЗГІ МІНДЕТТЕРІ	6
4	МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ ОРЫНДАУ КЕЗЕҢДЕРІ	6
5	МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯ ТАҚЫРЫБЫН ТАҢДАУ	7
6	МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ МЕН ҚЫСҚАША МАЗМҰНЫ	8
7	МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ РЕСІМДЕУГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР	14
8	МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ ҚОРҒАУ ТӘРТІБІ	23
9	БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ЖАЗБАША ЖҰМЫСТАРЫН ТЕКСЕРУ ҮШІН STRIKERPLAGIARISM ПЛАГИАТҚА ҚАРСЫ ИНТЕРНЕТ-ЖҮЙЕСІНІҢ ЖҰМЫСЫН ТЕКСЕРУ РӘСІМІ	26
10	МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯЛАРДА ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТІ ПАЙДАЛАНУ ТӘРТІБІ	27
11	ҚОСЫМШАЛАР	29

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

1. НОРМАТИВТІК ҚҰЖАТТАР

Магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы Әдістемелік ұсынымдарды әзірлеу кезінде келесі нормативтік құжаттар пайдаланылды:

1. "Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007.07.27 № 319-III Заңы (өзгерістермен және толықтырулармен).

2. "Ғылым туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 18.02. 2011 ж. №407-IV (өзгертулер мен толықтырулармен).

3. "Тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы №595 бұйрығына 5-қосымшаға сәйкес жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары (өзгерістермен және толықтырулармен).

4. Білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптары және оларға сәйкестікті растайтын құжаттардың тізбесі. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 17 маусымдағы № 391 бұйрығы.

5. "Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі № 152 бұйрығына өзгеріс енгізу туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 12 қазандағы № 563 бұйрығы. (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 16 қазанда № 17554 болып тіркелді).

6. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17669 болып тіркелді. (2020 жылғы 5 мамырдағы № 182 өзгерістермен).

7. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлау бағыттарының сыныптауышын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 13 қазандағы № 569 бұйрығы. (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 17 қазанда № 17565 болып тіркелді) (өзгерістер мен толықтырулармен).

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

2. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ ДАЙЫНДАУ, ЖАЗУ ЖӘНЕ ҚОРҒАУ ТӘРТІБІ ТУРАЛЫ

Магистрлік диссертация-бұл магистрант Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының талаптарына сәйкес дербес жүргізген ғылыми зерттеулер негізінде дайындаған білім беру бағдарламасы бойынша бітіру біліктілік жұмысы.

Магистрлік диссертация-ғылым мен техниканың заманауи теориялық, әдістемелік және технологиялық жетістіктеріне негізделген таңдалған білім беру бағдарламасы саласындағы өзекті мәселенің теориялық және/немесе практикалық әзірлемелерін қамтитын дербес ғылыми зерттеу болып табылатын ғылыми-педагогикалық магистратура магистрантының бітіру жұмысы.

Магистрлік диссертация магистранттың таңдаған мамандығы бойынша терең білімі, зерттеу жұмыстарын өз бетінше жүргізу және зерттелетін әдеби, ресми, статистикалық және бастапқы материалдарды ғылыми жалпылаудың жеткілікті дағдысы, зерттелетін проблеманы шешуге бағытталған өз тұжырымдарын, ұсыныстары мен ұсынымдарын ғылыми-әдістемелік негіздеу қабілеті бар екендігінің айғағы болып табылады.

Магистрлік диссертацияны дайындау және жазу барысында автор келесі принциптерге сүйенуі керек:

- тақырыптың өзектілігін ғылыми негіздеу;
- зерттеу нысанын таңдау мотивациясы;
- орындалған жұмыстың ғылыми-әдістемелік құндылығы мен практикалық маңыздылығын дәлелдеу;
- зерттеу жұмыстарын жүргізу әдістерін таңдаудың негіздемесі және олардың негізгі нәтижелерін ұсыну логикасы.
- Аяқталған магистрлік диссертацияның жалпы мазмұны келесі талаптардың біріне сәйкес келуі керек:
 - зерттеу жұмыстарының нәтижелері маңызды ғылыми мәселені шешуге мүмкіндік береді;
 - зерттеу жұмыстарының нәтижелерін пайдалану қолданбалы сипаттағы маңызды мәселені шешуге ықпал етеді;
 - зерттеу жұмыстарының нәтижелері экономикалық ғылымның перспективалық бағыттарын анықтауда және дамытуда маңызды рөл атқарады.

Магистрлік диссертацияның нәтижелері келесі деңгейлердің бірінде енгізілуі керек:

- халықаралық (лицензиялар сатылды, халықаралық гранттар алынды);
- салааралық;

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

- сала ауқымында;
- ұйым шеңберінде.

Магистрлік диссертацияның негізгі нәтижелері:

ҚАЕУ журналында (не өзге де ғылыми журналда) кемінде бір жарияланымда, ғылыми-практикалық конференцияда бір сөйлеген сөзінде және KAFU ACADEMIC JOURNAL журналында немесе ҚР БҒМ КОКСОН журналында бір жарияланымда.

3. МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ ОРЫНДАУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН НЕГІЗГІ МІНДЕТТЕРІ

Магистрлік диссертацияны дайындаудың мақсаты-магистранттардың оқу жоспарының пәндерін оқу кезінде алған теориялық білімдері мен практикалық дағдыларын жүйелеу және тереңдету, зерттеу, эксперимент әдістерін меңгеру дағдыларын бекіту, өз бетінше жұмыс істеуге және кәсіби міндеттерді орындауға дайындық дәрежесін анықтау. Аталған мақсатқа қол жеткізу магистранттың диссертация дайындау жөніндегі ұсынымдарды және мемлекеттік білім беру стандартына қойылатын талаптарды орындауымен қамтамасыз етіледі.

Осы мақсатқа жету жолында төмендегі міндеттерді шешу қажет:

- библиография құрастыру, таңдалған тақырып бойынша әдеби дереккөздерді зерттеу және ғылыми жалпылау;
- зерттелетін объект бойынша динамика мен құрылымдық өзгерістерді сипаттайтын нақты, статистикалық және бастапқы материалдарды жинау, өңдеу, талдау және синтездеу;
- перспективада зерттелетін объектінің даму тиімділігін болжау және бағалау үшін экономикалық-математикалық есептеулерді қолдану мүмкіндіктері мен әдістерін анықтау;
- магистрлік диссертация тақырыбын таңдаудың негізгі мотиві болған мәселелерді ұтымды шешуге мүмкіндік беретін тұжырымдарды, ұсыныстар мен ұсыныстарды ғылыми дәлелдеу.

4. МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ ОРЫНДАУ КЕЗЕҢДЕРІ

Магистрлік диссертацияны орындау келесі негізгі кезеңдерден тұрады:

1. Магистрлік диссертация тақырыбын таңдау.
2. Ғылыми жетекшіні тағайындау.
3. Диссертация жоспарын құру.
4. Әдебиеттерді таңдау және зерттеу.
5. Нақты материалдарды жинау және өңдеу.
6. Диссертацияны дайындау және орындау.
7. Зерттеу нәтижелерін жариялау.
8. Магистрлік диссертацияны қорғау.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

5. МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯ ТАҚЫРЫБЫН ТАҢДАУ

Диссертацияның тақырыбы магистрлік даярлықтың басында магистрантқа анықталуы және бекітілуі керек. Тақырып көбінесе кафедра ұсынған тақырыптар тізімінен таңдалады. Магистрантқа оны әзірлеудің орындылығын қажетті негіздеумен және кафедра отырысында одан әрі бекітумен өз тақырыбын ұсыну құқығы беріледі. Магистрлік диссертация тақырыбын таңдағанда, мәселенің ғылыми бағытын, өзектілігі мен зерттелу дәрежесін және магистранттың өз алдына қойылған міндеттерді орындау мүмкіндіктері тұрғысынан жеке мүдделерін ескеру қажет. Сондай-ақ, тақырыпты дұрыс таңдауға әдеби көздермен алдын-ала танысу және тиісті профильдегі тәжірибешілермен Тікелей сөйлесу айтарлықтай әсер ететінін ескеру қажет.

Магистрлік диссертация тақырыбының түпкілікті тұжырымын ғылыми жетекшімен келісе отырып, магистрант кафедра меңгерушісінің атына оны орындауға рұқсат беру туралы өтініш жазады (А қосымшасы). Кафедра магистранттар мен олардың ғылыми жетекшілеріне тақырыптарды түпкілікті бекіту туралы шешім шығарады. Ғылыми жетекші және магистранттың зерттеу тақырыбы Ғылыми кеңестің шешімі негізінде университет басшысының бұйрығымен бекітіледі.

Магистрлік диссертация тақырыбы бекітілгеннен кейін магистрант жеке жоспар дайындауы керек, оны одан әрі нақтылауға болады.

Ғылыми жетекші магистрантқа ғылыми-әдістемелік көмек көрсетеді, атап айтқанда:

- тақырыпты таңдауға, зерттеу әдістемесі мен әдістемесіне және магистрлік диссертацияның жұмыс жоспарын әзірлеуге қатысады;
- библиография, әдеби, статистикалық және басқа да дереккөздер мен магистрлік диссертацияның мазмұны бойынша кеңес береді;
- диссертация жазудың келісілген жоспар-кестесінің орындалуын және ғылыми әдебиеттерді, статистикалық және есепті деректерді пайдаланудың дұрыстығын бақылауды жүзеге асырады;
- диссертацияның мазмұнын оның бөліктері бойынша да, жалпы алғанда да зерттейді және бағалайды;
- магистрлік диссертация аяқталғаннан кейін оның қойылатын талаптарға сәйкестігі және жария қорғауға дайындығы туралы түпкілікті шешім шығарады.

Қажет болған жағдайда магистрантқа ғылымның сабақтас саласы бойынша ғылыми кеңесші тағайындалуы мүмкін, ол ғылыми жетекшілерге қойылатын талаптарға жауап береді.

Магистрлік диссертацияның ғылыми жетекшісі "ғылым кандидаты" немесе "ғылым докторы" немесе "философия докторы (PhD)" немесе "профиль докторы"

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

немесе "философия докторы (PhD)" академиялық дәрежесі немесе "профиль докторы" немесе "философия докторы (PhD) "немесе" философия докторы " (PhD) дәрежесі болуы тиіс ғылыми-педагогикалық жұмыс өтілі үш жылдан кем емес, ғылыми қызметтің негізгі нәтижелерін жариялау үшін ұсынылатын ғылыми басылымдар тізбесіне енгізілген басылымдарда соңғы бес жылдағы 5 ғылыми мақаланың авторы болып табылатын, сұрау салынатын бағыттың бейініне сәйкес келетін" бейін бойынша доктор", JCR (ЖЖЖ) деректері бойынша импакт-факторы бар немесе Science Citation Index expanded, Social Science Citation Index немесе Arts and Humanities citationindex базаларының бірінде Web of Science Core Collection (Сайнс веб-сайты) бойынша индекстелетін халықаралық рецензияланатын ғылыми журналда Білім және ғылым саласындағы уәкілетті орган және 1 ғылыми мақала бекіткен кор коллекциясы) немесе cite Score (СайтСкор) бойынша процентиль көрсеткіші Scopus (Скопус) дерекқорында кемінде 25.

6. МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚЫСҚАША МАЗМҰНЫ

Магистрлік диссертацияның ұсынылатын көлемі кемінде 70 бет. Білім беру бағдарламалары бөлінісінде дайындық бағытының бейіні мен ерекшелігін ескере отырып, беттердің үлкен көлемі белгіленуі мүмкін. магистрлік диссертацияның көрсетілген көлеміне қосымшалар енгізілмейді.

6.1 Диссертацияның құрылымы

Диссертацияның құрылымдық элементтері:

- тақырып парағы;
- мазмұны;
- нормативтік сілтемелер;
- анықтамалар;
- белгілер мен қысқартулар;
- кіріспе;
- негізгі бөлім;
- қорытынды;
- пайдаланылған көздердің тізімі;
- қолданбалар.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

6.2 Тақырып парағы

Титул парағы диссертацияның бірінші беті болып табылады және құжатты өңдеу және іздеу үшін қажетті ақпарат көзі болып табылады. Титул парағында келесі мәліметтер келтірілген:

- диссертация орындалған ұйымның атауы (ҚАЕУ);
- магистранттың Т.А.Ә.;
- диссертацияның атауы;
- мамандықтың шифры және атауы;
- қажетті академиялық дәреже;
- ғылыми жетекшінің тегі мен аты-жөні, оның ғылыми дәрежесі мен ғылыми атағы;
- магистрлік диссертацияны орындау орны (қаласы) және жылы.

Титул парағы диссертация беттерінің жалпы нөмірленуіне кіреді. Бет нөмірі титулдық параққа қойылмайды.

Титул парағы Б қосымшасына сәйкес ресімделеді.

6.3 Диссертацияның мазмұны

Диссертацияның мазмұнына барлық бөлімдердің, кіші бөлімдердің, тармақтардың кіріспесі, реттік нөмірлері мен атаулары, егер олардың атаулары, қорытындысы, пайдаланылған дереккөздердің тізімі және диссертацияның осы элементтері басталатын беттердің нөмірлері көрсетілген қосымшалардың атауы кіреді.

Магистрлік диссертацияның мәтіні бойынша тараулар мен абзацтардың атаулары мазмұнда көрсетілген атаулармен толық сәйкес келуі тиіс, бұл ретте тараулар мен абзацтардың атауларын қысқартуға жол берілмейді.

Олардың әрқайсысының атауы тақырыптан мазмұн көлемінен кең емес және оған тең болатындай етіп тұжырымдалуы керек, өйткені тарау тақырыптың тек бір аспектісін білдіреді және тақырып осы бағыныштылықты көрсетуі керек.

Мазмұн дизайнының мысалы В қосымшасында келтірілген.

6.4 Нормативтік сілтемелер

"Нормативтік сілтемелер" диссертация мәтінінде сілтеме берілген стандарттардың тізімін қамтуы тиіс.

Сілтеме стандарттарының тізімі: "осы диссертацияда келесі стандарттарға сілтемелер қолданылды" деген сөздерден басталады.

Тізбеде белгілердің тіркеу нөмірлерінің өсу тәртібімен стандарттардың белгілері және олардың атаулары енгізілуі тиіс.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

6.5 Анықтамалар

"Анықтамалар" элементі диссертацияда қолданылатын терминдерді нақтылау немесе анықтау үшін қажетті анықтамаларды қамтуы керек.

Анықтамалар тізімі: "осы диссертацияда тиісті анықтамалары бар келесі терминдер қолданылады" деген сөздерден басталуы керек.

6.6 Белгілер мен қысқартулар

"Белгілеу және қысқарту" құрылымдық элементі диссертацияда қолданылатын белгілер мен қысқартулардың тізімін қамтуы керек.

Белгілеулер мен қысқартуларды жазу оларды диссертация мәтініне келтіру тәртібімен немесе қажетті декодтаумен және түсіндірмелермен алфавиттік тәртіппен келтіріледі.

"Анықтамалар, белгілеулер және қысқартулар" бір құрылымдық элементінде анықтамалар, белгілер мен қысқартулар келтіруге рұқсат етіледі.

6.7 Кіріспе

Кіріспе шешілетін ғылыми мәселенің (міндеттің) қазіргі жай-күйін бағалауды қамтуы тиіс. Онда тақырыптың өзектілігі мен жаңалығы, осы жұмыстың басқа ғылыми-зерттеу жұмыстарымен байланысы көрсетілуі керек, сондай-ақ зерттеудің мақсаты, объектісі мен пәні, міндеттері, олардың ғылыми-зерттеу жұмысын орындаудағы орны, қорғауға шығарылған әдіснамалық базасы мен ережелері көрсетілуі керек.

Магистрлік диссертацияның мақсатын негіздей отырып, автор бір сөйлемнің ішінде таңдалған тақырып бойынша барлық зерттеу жұмыстары бағытталған мақсатты көзқарасты ашуы керек. Оның сәтті жетістігі зерттеу мәселелерінің бүкіл шеңберін ескере отырып, жұмысты дайындау және орындау барысында автордың алдында тұрған бірнеше нақты міндеттерді анықтауды қамтиды. Бұл ретте осы міндеттердің мазмұны, тізбесі және орындалуы магистрлік диссертацияның тиісті бөлімдерінің құрылымы мен атауына тікелей әсер ететінін ескеру қажет.

Магистрлік зерттеу пәні оның тақырыбымен алдын-ала анықталуы керек және зерттеу объектісінің даму перспективаларын сипаттайтын мәселелерді зерттеуге авторлық көзқарасты көрсетеді. Тақырып бойынша әдістемелік негіздер мен қолданылатын зерттеу әдістерін ашқан кезде де өте қысылған презентация қажет. Мұнда пайдаланудың негізінде автор таңдалған көрсеткіштер шеңберін және/немесе жұмыстың логикалық аяқталуы үшін қажетті қорытындылар, ұсыныстарды негіздеу үшін өз есептеулерін жүргізген әдістер аталуы өте маңызды.

Бұл ұсыныстар белгілі бір ғылыми жаңалықпен ерекшеленіп, зерттеу мәселелерін көрсетуі керек, ал тұжырымдар ұсынылған шаралардың жаңалығын негіздеу үшін шаралар базасы болуы керек. Жүргізілген зерттеудің негізгі

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

нәтижелері магистрантқа өз тақырыбын таңдаудың негізгі мотиві болған өзекті мәселенің теориялық дамуы мен практикалық шешіміне өз үлесін көрсетуге мүмкіндік бергені жөн.

Жұмыстың практикалық маңыздылығы мен апробациясы оның авторы тарапынан келесі шараларды жүзеге асыру кезінде анықталуы мүмкін:

— зерттеу объектісінде орындалған жұмыстың нәтижелерін енгізу және одан растайтын құжат алу;

— ғылыми-практикалық конференциялардың, тақырыптық "дөңгелек үстелдердің" және т. б. отырыстарында зерттеу нәтижелерін талқылау • ;

— ҚАЕУ журналында кемінде бір жарияланымда, ғылыми-практикалық конференцияда баяндама, KAFU ACADEMIC JOURNAL журналында немесе ҚР БҒМ КОКСОН журналында бір жарияланымда.

- Кіріспенің негізгі құрылымдық элементтері:
- Тақырыптың өзектілігі
- Мәселенің даму дәрежесі
- Мақсат
- Тапсырмалар
- Нысан
- Тақырып
- Зерттеу әдістері
- Диссертацияның теориялық және әдіснамалық негізі
- Зерттеудің нормативтік-құқықтық базасы
- Зерттеудің ақпараттық-эмпирикалық негізі
- Ғылыми жаңалық
- Қорғауға шығарылатын диссертацияның негізгі ережелері
- Практикалық маңыздылығы
- Зерттеу нәтижелерін апробациялау
- Диссертацияның құрылымы мен көлемі

6.8 Негізгі бөлім

Диссертацияның негізгі бөлімінде орындалған жұмыстың мәнін, әдістемесін және негізгі нәтижелерін көрсететін мәліметтер келтірілген. Негізгі бөлімде мыналар болуы керек:

- зерттеу бағытының негіздемесін, есептерді шешу әдістерін және оларды салыстырмалы бағалауды, ғылыми-зерттеу жұмысын жүргізудің таңдалған жалпы әдістемесінің сипаттамасын қамтитын зерттеу бағытын таңдау;

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

- теориялық зерттеулердің сипаты мен мазмұнын анықтауды қоса алғанда, теориялық зерттеулер процесі, зерттеу әдістері, есептеу әдістері, әзірленген объектілердің әрекет ету принциптері, олардың сипаттамалары;

- қойылған міндеттерді шешудің толықтығын және жұмыстың одан әрі бағыттары бойынша ұсыныстарды бағалауды, алынған нәтижелердің дұрыстығын бағалауды және оларды отандық және шетелдік жұмыстардың ұқсас нәтижелерімен салыстыруды қамтитын зерттеу нәтижелерін жалпылау және бағалау.

Диссертацияның **негізгі бөлігі** бөлімдер мен бөлімшелерден тұрады. Жұмысты кем дегенде үш бөлім негізінде құру ұсынылады, олардың әрқайсысында бөлімшелер болуы керек.

Бірінші бөлім диссертацияның теориялық негізін құрайды және таңдалған тақырып бойынша сұрақтар теориясын, оларды практикалық шешу дәрежесін қамтиды. Онда бар ғылыми білімді, теориялық әзірлемелерді шығармашылық, сыни тұрғыдан түсінуге және қамтуға баса назар аудару керек. Осы мәселе бойынша көптеген әдебиеттерді зерттеу негізінде жұмыс авторы мәселені шешудің әртүрлі тәсілдерін үйреніп, кейбір теориялық ережелерге пікірталас сипатын беріп, өзінің авторлық ұстанымын тұжырымдауы керек. Мәселеге тәуелсіз көзқарас қалыптастыру, бұл, мысалы, әртүрлі халықаралық және отандық ғылыми ұстанымдарды, теорияларды шолуды, кез-келген ерекше ерекшеліктерді, артықшылықтарды немесе кемшіліктерді анықтауды, тиісті көрсеткіштерді есептеу және талдау әдістемесін келтіруді білдіреді.

Екінші бөлім аналитикалық болуы керек, ол әртүрлі ғылыми әдістер мен заманауи зерттеу технологияларын қолдана отырып, ұйымның жиналған практикалық материалын талдауы керек, яғни, онда талдау, зерттелетін объектідегі мәселенің жай-күйін бағалау, нақты есептеулер жүргізу, ұсынылған теориялық әзірлемелерді практикалық сынақтан өткізу болуы керек. Бұл бөлімді жазу кезінде магистрант нақты материалды терең талдау негізінде жаңа білімді синтездеу қабілетін де, алынған тұжырымдар мен нәтижелерді негіздеу және дәлелдеу қабілетін де көрсетуі керек.

Үшінші бөлім негізгі ұсыныстардың дамуын көрсетуі немесе зерттелетін тақырыпты, объектіні жетілдіру жолдарын анықтауы керек. Бұл бөлімнің айрықша ерекшелігі-магистрлік диссертациядағы автордың ұсыныстары мен ұсыныстарын қолданудың практикалық қолданылуы мен шындығы.

Әр бөлім қысқаша қорытындылармен аяқталуы керек. Бөлімдер мен бөлімдердің атаулары өте қысқа болуы керек, қайталанбауы керек, бірақ бөлімдер мен бөлімдердің мазмұнын ашуы керек.

6.9 Қорытынды

Қорытынды магистранттың зерттеу барысында алған теориялық және практикалық сипаттағы негізгі нәтижелерін қамтуы тиіс. Негізгі тұжырымдар әр

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

бөлімнің соңында берілуі мүмкін, бірақ ең маңызды тұжырымдар мен нәтижелер қорытындыда жинақталуы керек.

Қорытындыда:

- диссертациялық зерттеу нәтижелері бойынша қысқаша қорытындылар;
- қойылған міндеттердің шешімдерінің толықтығын бағалау;
- нәтижелерді нақты пайдалану бойынша әзірленген ұсыныстар мен бастапқы деректер;
- осы саладағы үздік жетістіктермен салыстырғанда орындалған жұмыстың ғылыми деңгейін бағалау.

Қорытындылай келе, алынған тұжырымдарды кіріспеде қойылған мақсаттар мен міндеттермен байланыстыру, алынған тұжырымдарды біртұтас тұтастыққа біріктіру және жұмыстың сәттілігін бағалау қажет. Кейде қорытынды мәтінін қорытындылар тізімі ретінде құрған жөн, оны тармақтарға бөлген жөн, олардың әрқайсысы белгілі бір тұжырымды окшаулау және негіздеу болып табылады. Егер жұмыс теориялық нәтижелермен қатар практикалық нәтижелерге ие болса, оны қорытындыда да айту керек. Сонымен қатар, жұмыс нәтижелері негізінде осы тақырып бойынша әрі қарайғы зерттеулердің ашылатын перспективасын бағалау, осыған байланысты туындайтын жаңа міндеттерді белгілеу, қолда бар жанама нәтижелер мен идеяларды сипаттау және олардың ғылыми дамуының ықтимал перспективаларын бағалау қажет.

6.10 Пайдаланылған дереккөздердің тізімі

Тізімде диссертация мәтініндегі дереккөздерге сілтемелердің пайда болу ретімен орналасқан және араб цифрларымен нүктесіз нөмірленген дереккөздер туралы мәліметтер болуы керек.

Басқа авторлардың шығармаларынан алынған кейбір фактілерге сілтеме жасағанда, берілген материалдардың қайдан алынғанын көрсету керек. Библиографиялық тізімге диссертация мәтінінде сілтемелері жоқ және пайдаланылмаған дереккөздерді қосуға болмайды.

Пайдаланылған көздердің тізімі Г қосымшасына сәйкес ресімделеді.

6.11 Қосымша

Қолданбаларға қандай да бір себептермен негізгі бөлімге енгізілмейтін орындалған диссертацияға байланысты материалдарды қосу ұсынылады.

Осылайша, магистрлік диссертация мазмұны бойынша талаптарға сәйкес келуі керек:

- таңдалған зерттеу тақырыбының теориялық және практикалық аспектілердегі өзектілігі;
- оның арнайы ғылыми әдебиеттегі даму дәрежесі және оның практикалық шешімі;

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

- авторлық позицияны тұжырымдау және проблемаға дербес көзқарас қалыптастыру;
- зерттеу объектісіндегі проблеманың қазіргі жай-күйін талдау;
- нақты мәселені зерттеудің негізгі қорытындылары мен нәтижелерін негіздеу және дәлелдеу;
- зерттелетін мәселені шешуге бағытталған ұсыныстарды тұжырымдау.

7 МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ РЕСІМДЕУГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

7.1 Жалпы талаптар

Диссертацияның мәтіні мен ресімделуі осы нұсқаулардың талаптарына сәйкес орындалады. Диссертациялық жұмыс мәтінінің беттері және диссертацияға енгізілген иллюстрациялар мен кестелер А4 форматына сәйкес келуі керек.

Диссертация А4 форматындағы ақ қағаз парағының бір жағында бір жарым интервалда компьютер мен принтердің көмегімен жасалуы керек. Қаріп-TimesNewRoman, кегль 14.

Диссертация мәтіні өрістердің келесі өлшемдерін сақтай отырып басылуы керек: оң жағы - 10 мм, сол жағы - 30 мм, жоғарғы жағы - 20 мм, ал төменгі жағы – 25 мм.

Ескертпелер диссертация мәтіні бойынша төртбұрышты жақшаға қойылады (дереккөз нөмірі, бет нөмірі көрсетіледі) [1, 15-бет].

Әр түрлі гарнитураның қаріптерін қолдана отырып, белгілі бір терминдерге, формулаларға назар аударудың компьютерлік мүмкіндіктерін пайдалануға рұқсат етіледі.

Диссертацияны орындау әдісіне қарамастан, басылған мәтіннің сапасы және ДК-мен иллюстрациялар, кестелер, басып шығарулар оларды нақты көбейту талабын қанағаттандыруы керек. Диссертацияны орындау кезінде бүкіл диссертациядағы кескіннің біркелкі тығыздығын, контрастын және анықтығын сақтау қажет. Диссертацияда анық, анық емес сызықтар, әріптер, сандар мен белгілер болуы керек.

Диссертацияны дайындау процесінде табылған қателерді, опискаларды және графикалық дәлсіздіктерді ақ бояумен тазалау немесе бояу және сол жерде түзетілген мәтінді (графиканы) машинкамен жазу тәсілімен немесе қара сиямен, пастамен немесе қара сиямен қолмен жазу тәсілімен жағу арқылы түзетуге жол беріледі.

Диссертациядағы тегі, ұйымдардың атаулары, бұйымдардың атауы және басқа да тиісті атаулар түпнұсқа тілінде берілген.

Тиісті атауларды транслитерациялауға және диссертация тіліне аударылған ұйымдардың аттарын түпнұсқа атауын қоса (бірінші рет айтқан кезде) беруге рұқсат етіледі.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

7.2 Диссертация құрылымы

Диссертацияның құрылымдық элементтерінің атаулары "мазмұн", "нормативтік сілтемелер", "анықтамалар", "белгілер мен қысқартулар", "кіріспе", "қорытынды", "пайдаланылған әдебиеттер тізімі", сондай-ақ бөлімдердің, кіші бөлімдердің атаулары диссертацияның құрылымдық элементтерінің тақырыптары ретінде қызмет етеді.

Диссертацияның негізгі бөлігін бөлімдерге, бөлімшелерге және тармақтарға бөлу керек. Қажет болған жағдайда тармақтар тармақшаларға бөлінуі мүмкін. Диссертация мәтінін тармақтар мен тармақшаларға бөлу кезінде әрбір тармақта толық ақпарат болуы қажет.

Бөлімдерде, бөлімшелерде тақырыптар болуы керек. Элементтердің, әдетте, тақырыптары жоқ. Тақырыптар бөлімдердің, бөлімшелердің мазмұнын нақты және қысқаша көрсетуі керек.

Тараулардың (бөлімдердің) тақырыптары абзац шегінісінен бас әріптермен басып шығарылуы керек, соңында нүктесі жоқ қою шрифтпен баса айтылмайды.

Кіші бөлімдер мен тармақтардың тақырыптары абзац шегінісінен бас әріппен басылып, соңында нүктесі жоқ қою қаріппен басылып, астын сызбай басылуы тиіс.

Егер тақырып екі сөйлемнен тұрса, олар нүктемен бөлінеді.

Диссертацияның әр тарауы (бөлімі) жаңа парақтан, беттен басталады. Тарау мен параграфтың атауынан мәтін бір жол аралығымен (бір Enter) бөлінеді. Бір тараудың ішіндегі абзацтар (кіші бөлімдер) мәтіннің жоғарғы және төменгі жағынан бір жол аралығымен (бір Enter) бөлінеді. Тараулардың (бөлімдердің) және параграфтардың (кіші бөлімдердің) атаулары бас әріппен (бас әріппен) басылады, тырнақшаға алынбайды, атаудың соңында нүкте қойылмайды.

Мысал:

1 МЕНЕДЖМЕНТТІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

5.2 Менеджмент түсінігі мен мәні

Параграф мәтіні

5.3 Менеджмент функциялары

7.3 Диссертация беттерін нөмірлеу

Диссертацияның беттері диссертацияның бүкіл мәтінінде ақырғы нөмірлеуді сақтай отырып, араб цифрларымен нөмірленуі керек. Бет нөмірі парақтың төменгі бөлігінің ортасына нүктесіз қойылады.

Мұқаба парағы беттердің жалпы нөмірленуіне кіреді. Бет нөмірі титулдық

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

параққа қойылмайды.

Жеке парақтарда орналасқан иллюстрациялар мен кестелер диссертация беттерінің жалпы нөмірленуіне кіреді.

А3 парағындағы иллюстрациялар мен кестелер бір парақ ретінде қарастырылады.

7.4 Бөлімдерді, кіші бөлімдерді, тармақтарды, тармақшаларды нөмірлеу

Диссертацияның бөлімдерінде араб цифрларымен нүктесіз белгіленген және абзац шегінісінен жазылған барлық жұмыс шегінде реттік нөмірлер болуы керек. Бөлімшелер әр бөлімнің ішінде нөмірленуі керек. Бөлім нөмірі нүктемен бөлінген бөлім және бөлім нөмірлерінен тұрады. Кіші бөлім нөмірінің соңында нүкте қойылмайды. Бөлімдер, кіші бөлімдер сияқты, бір немесе бірнеше тармақтан тұруы мүмкін.

Мысал

1 түрлері және негізгі өлшемдері

1.1

1.2 > диссертацияның бірінші бөлімінің тармақтарын нөмірлеу

1.3

2 Техникалық талаптар

2.1

2.2 > диссертацияның екінші бөлімінің тармақтарын нөмірлеу

2.3

Егер диссертацияның () кіші бөлімдері болса, онда тармақтардың нөмірленуі кіші бөлім шегінде болуы керек (әрбір кіші бөлім кемінде 5 баспа парағынан тұруы керек) және тармақтың нөмірі бөлімнің, кіші бөлімнің және нүктелермен бөлінген тармақтың нөмірлерінен тұруы керек, мысалы:

3 Сынақ әдістері

3.1 аппараттар, материалдар және реактивтер

3.1.1

3.1.2 > диссертацияның үшінші бөлімінің бірінші бөлімшесінің тармақтарын нөмірлеу

3.1.3

3.2 сынаққа дайындық

3.2.1

3.2.2 > диссертацияның үшінші бөлімінің екінші тарауының тармақтарын нөмірлеу

3.2.3

Қажет болған жағдайда тармақтар әрбір тармақтың шегінде реттік нөмірленуі тиіс тармақшаларға бөлінуі мүмкін, мысалы: 4.2.1.1, 4.2.1.2 және т. б.

Тармақтардың немесе тармақшалардың ішінде аударымдар келтірілуі мүмкін.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

Әрбір санаудың алдында сызықша немесе қажет болған жағдайда құжат мәтінінде санамалардың біріне, кіші әріпке (е, з, және, о, сағ, б, ы, коммерсантты қоспағанда) сілтеме қою керек, содан кейін жақша қойылады.

Аударымдарды одан әрі нақтылау үшін араб цифрларын қолдану қажет, содан кейін жақша қойылады және жазба мысалда көрсетілгендей абзац шегінісінен жазылады.

Мысал

а) _____

б) _____

1) _____

2) _____

в) _____

Диссертацияның әрбір құрылымдық элементі жаңа парақтан (беттен) басталуы керек.

Диссертацияның беттерін және диссертацияның құрамына кіретін қосымшаларды нөмірлеу өтпелі болуы керек.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

7.5 Иллюстрациялар

Иллюстрациялар (сызбалар, карталар, графиктер, диаграммалар, компьютерлік басып шығарулар, диаграммалар, фотосуреттер) диссертацияда олар бірінші рет немесе келесі бетте айтылған мәтіннен кейін орналастырылуы керек.

Иллюстрациялар компьютерлік нұсқада, соның ішінде түрлі-түсті болуы мүмкін.

Диссертацияда барлық иллюстрацияларға сілтемелер берілуі керек.

Диссертацияда орналастырылған сызбалар, графиктер, схемалар, диаграммалар, иллюстрациялар конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесінің (ЕСКД) мемлекеттік стандарттарының талаптарына сәйкес келуі тиіс.

Компьютерлік басып шығаруды пайдалану арқылы сызбаларды, графиктерді, диаграммаларды, схемаларды орындауға рұқсат етіледі.

А4 өлшемінен кіші фотосуреттер стандартты ақ қағаз парақтарына жабыстырылуы керек.

Қолданбалы иллюстрацияларды қоспағанда, иллюстрациялар араб цифрларымен нөмірленуі керек.

Егер сурет бір болса, онда ол "1-сурет" деп белгіленеді, "сурет" сөзі және оның атауы жолдың ортасында орналасқан.

Қажет болған жағдайда иллюстрациялардың атауы және түсіндірме деректері болуы мүмкін (сызба астындағы мәтін). "Сурет" сөзі және оның атауы түсіндірме деректерден кейін қойылады.

Әр қосымшаның иллюстрациялары араб цифрларымен бөлек нөмірлеу арқылы, цифрдың алдына қосымшаның белгісін қосу арқылы белгіленеді. Мысалы: Сурет А. 2

Иллюстрациялар Д қосымшасына сәйкес ресімделеді.

Иллюстрацияларға сілтеме жасағанда жазу керек "... 2-суретке сәйкес" нөмірлеу кезінде.

7.6 Кестелер

Кестелер көрсеткіштерді салыстырудың жақсы көрінуі мен ыңғайлылығы үшін қолданылады. Кестенің атауы оның мазмұнын көрсетуі керек, дәл, қысқа болуы керек. Кестенің атауын сол жақтағы кестенің үстіне, сызықша арқылы нөмірі бар бір жолға абзац шегініссіз қою керек.

Кестенің бір бөлігін беру кезінде атау кестенің бірінші бөлігінің үстіне ғана қойылады, кестені шектейтін төменгі көлденең сызық сызылмайды.

Кесте диссертацияда бірінші рет айтылған мәтіннен кейін немесе келесі бетте орналастырылуы керек.

Барлық кестелерде диссертацияда сілтемелер болуы керек. Сілтеме кезінде оның нөмірін көрсететін "кесте" сөзін жазу керек.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

Көптеген жолдары бар кестені басқа параққа (бетке) көшіруге рұқсат етіледі: кестенің бір бөлігін басқа параққа (бетке) ауыстырған кезде "кесте" сөзі мен оның нөмірі кестенің бірінші бөлігінің сол жағында бір рет көрсетіледі, басқа бөліктердің үстінде "жалғасы" сөзі жазылады және кесте нөмірі көрсетіледі, мысалы: "1-кестенің жалғасы". Кестені басқа параққа (бетке) ауыстырған кезде тақырып тек оның бірінші бөлігінің үстіне кедергі келтіреді.

Көптеген графиктері бар кестені бөліктерге бөлуге және бір беттің ішінде бір бөлікті екіншісінің астына араластыруға рұқсат етіледі. Егер кестенің жолдары мен бағандары парақтың форматынан асып кетсе, онда бірінші жағдайда кестенің әр бөлігінде Бас қайталаанады, екінші жағдайда – бүйірлік.

Егер кесте бағанының әр түрлі жолдарында қайталанатын мәтін бір сөзден тұрса, онда оны бірінші жазғаннан кейін тырнақшамен ауыстыруға рұқсат етіледі; егер екі немесе одан да көп сөзден болса, онда бірінші қайталағанда оны "бірдей" сөздермен, содан кейін тырнақшамен ауыстырады. Қайталанатын сандардың, маркалардың, белгілердің, математикалық және химиялық белгілердің орнына тырнақшаларды қоюға жол берілмейді. Егер кестенің кез-келген жолындағы сандық немесе басқа деректер келтірілмесе, онда сызықша қойылады.

Сандық материал, әдетте, кесте түрінде жасалады. Кесте дизайнының мысалы төменде келтірілген.

1-кесте-Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджетіне түсетін түсімдер

Мемлекеттік кірістер түрлері	Кезең				
	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Мемлекеттік бюджетке түсетін салықтар мен төлемдердің барлығы:	1569,96	2337,0	2629,05	2961,78	2400,52
- млрд. теңге	100	100	100	100	100
- % - бен					
	180,694	470,51	693,0	1021,5	559,481
	11,51	20,13	26,36	34,49	23,31

Үзіліс

Кестенің жалғасы 1

Барлығы шикізат секторынан мемлекеттік бюджетке түсетін түсімдер үлесі:					
- млрд. теңге	296,850	672,11	1037,093	1700,48	1371,36
- % - бен	18,91	28,76	9,78	57,41	57,13
Ескерту – автор [163-167] деректері бойынша құрастырған.					

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

Қолданбалы кестелерді қоспағанда, кестелер араб цифрларымен нөмірленуі керек.

Әр қосымшаның кестелері араб цифрларымен бөлек нөмірленіп, цифрдың алдына қосымшаның белгісін қосады.

Егер құжатта бір кесте болса, онда ол қосымшада көрсетілген болса, "1-Кесте" немесе "1-кесте" деп белгіленуі керек.

Кестенің графиктері мен жолдарының тақырыптары жекеше бас әріппен, ал графиктердің субтитрлері кіші әріппен жазылуы керек, егер олар тақырыппен бір сөйлем құраса немесе бас әріппен жазылса, егер олар тәуелсіз мәнге ие болса. Кестелердің тақырыптары мен субтитрлерінің соңында нүктелер қойылмайды.

Сол, оң және төменгі жағындағы кестелер әдетте сызықтармен шектеледі. Кестедегі қаріп өлшемін мәтінге қарағанда кішірек қолдануға рұқсат етіледі.

Бүйір қақпағы мен графиктің тақырыптары мен субтитрлерін диагональды сызықтармен бөлуге жол берілмейді.

Кестенің жолдарын ажырататын көлденең және тік сызықтарды, егер олардың болмауы кестені пайдалануды қиындатпаса, жүргізуге жол берілмейді.

Графиктердің тақырыптары, әдетте, кесте жолдарына параллель жазылады. Қажет болған жағдайда баған тақырыптарының перпендикуляр орналасуына жол беріледі.

Кестенің басын кестенің қалған бөлігінен сызықпен бөлу керек.

7.7 Ескертпелер

"Ескерту" сөзін абзацтан бас әріппен басып шығару керек және астын сызбау керек.

Егер мәтіннің, кестелердің немесе графикалық материалдың мазмұнына түсініктемелер немесе анықтамалық деректер қажет болса, ескертулер диссертацияда келтіріледі.

Ескертулерде талаптар болмауы керек.

Ескертпелер мәтіндік, графикалық материалдан кейін немесе осы ескертпелер кіретін кестеде орналастырылуы керек. Егер ескертпе бір болса, онда "Ескертпе" деген сөзден кейін сызықша қойылады және ескертпе бас әріппен басылады. Бір ескерту нөмірленбейді. Бірнеше ескертпелер араб цифрларымен нүкте қойылмай ретімен нөмірленеді. Кестеге ескерту кестенің соңына кестенің соңын білдіретін сызықтың үстіне қойылады.

Мысал

Ескерту-жазулар басып шығарылмайды.

Бірнеше ескертпелер араб цифрларымен ретімен нөмірленеді.

Мысал

Ескертпелер

1 сызықтық жазулар басылмайды;

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

2 құжаттар нотариалды куәландырылады: _____

Ұйым басшысы бекітеді. _____

7.8 Формулалар мен теңдеулер

Формулалар мен теңдеулер мәтіннен бөлек жолға бөлінуі керек. Әрбір формуланың немесе теңдеудің үстінде және астында кем дегенде бір бос жол қалуы керек. Егер теңдеу бір жолға сыймаса, онда ол тең белгіден кейін (=) немесе плюс (+), минус (-), көбейту (·), бөлу (:) немесе басқа математикалық белгілерден кейін берілуі керек, келесі жолдың басындағы белгі қайталанады. Формуланы көбейту операциясын білдіретін белгіге ауыстырған кезде "*" белгісі қолданылады.

Таңбалар мен сандық коэффициенттердің мәндерін түсіндіру формулада берілген ретпен формуланың астына тікелей берілуі керек.

Диссертациялық жұмыстағы формулалар бүкіл диссертация шегінде реттік нөмірлеумен жақшадағы араб цифрларымен жолдағы оң жақтағы оң жақта нөмірленуі керек.

Мысал

$$L=a:v, \quad (1)$$

$$B=c:e. \quad (2)$$

$$T S_{\text{таңд}1,2} = \sum (Z_{1j} - Z_{2j})^2, \quad (3)$$

мұндағы Z_{1j} , Z_{2j} -бірінші немесе екінші сарапшы тағайындаған дәреженің мәні j -ші шешім нұсқасы сәйкесінше.

Бір Формула - (1)

Қосымшаларда орналастырылған формулалар әр қосымшаның ішінде араб цифрларымен жеке нөмірленуі керек, әр цифрдың алдына қосымшаның белгілері қосылады, мысалы формула (в. 1).

Мәтіндегі формулалардың реттік нөмірлеріне сілтемелер жақшада беріледі. Мысал -... формулада (1).

Диссертациядағы математикалық теңдеулерді ұсыну тәртібі формулалармен бірдей.

Диссертацияда (е) формулалар мен теңдеулерді қара сиямен қолмен жазуға рұқсат етіледі.

7.9 Сілтемелер

Диссертацияда стандарттарға, техникалық шарттарға және басқа құжаттарға тиісті талаптарды толық және біржақты анықтаған және құжатты пайдалануда қиындық туғызбаған жағдайда сілтемелерге жол беріледі.

Жалпы құжатқа немесе оның бөлімдері мен қосымшаларына сілтеме жасау

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

керек. Стандарттар мен техникалық шарттарға сілтеме жасау кезінде олардың белгіленуі ғана көрсетіледі бұл стандарт пайдаланылған көздер тізімінде толық сипатталған жағдайда олардың бекітілген жылын көрсетпеуге жол беріледі.

Пайдаланылған дереккөздерге сілтемелер төртбұрышты жақшада берілуі керек. Бір дереккөзге бірнеше рет сілтеме жасаған кезде, төртбұрышты жақшаға көздің реттік нөмірінен басқа тиісті бет қойылады.

7.10 Пайдаланылған дереккөздердің тізімі

Дереккөздер туралы мәліметтер диссертация мәтініндегі дереккөздерге сілтемелердің пайда болу ретімен орналастырылуы және араб цифрларымен нүктесіз нөмірленуі және абзац шегінісінен басып шығарылуы керек. Пайдаланылған көздер тізімінің үлгісі г қосымшасында келтірілген.

Мысал:

1 Климов Р.Д., Сайфулин р. с. менеджмент мәселелері. - М.: ИНФРА, 2005. - 216 Б.

2 Чернов Н.А. HR қызметі және оның даму перспективалары. - Минск: Жоғары Мектеп, 2007. – 289 Б.

3 АҚШ - тағы Өндірістік менеджмент / ред.Н. Г.Чумаченко. - М.: Қаржы, 2009. - 315 б.

4 Нурумов а.а. ұйымдағы ұйымдастырушылық мінез-құлықты жетілдіру. - Астана: Елорда, 2004. – 304 б.

5 Мусина А. а. ҚР банк жүйесі // Қазақстан банктері. - 2009. - №1. - 17-25 ББ.

6 Орташа айлық номиналды жалақы [Электрондық ресурс] / / федералды мемлекеттік статистика қызметінің сайты. - URL: <http://www.gks.ru/gis/tables/>

7 Қазақстан Республикасының Конституциясы [Электрондық ресурс] // АЖ сайты "заңгер"параграфы. - URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=1005029. (Өтініш беру күні: 22.06.2020).

7.11 Қосымшалар

Қосымшалар осы диссертацияның жалғасы ретінде оның келесі беттерінде, магистрлік диссертация мәтінінде оларға сілтемелер беру тәртібімен рәсімделуі керек.

Әр қосымшаны жаңа беттен бастау керек, беттің жоғарғы ортасында "қолданба" сөзі, оның белгілері мен дәрежесі көрсетілген.

Қосымшада мәтінге қатысты симметриялы түрде жеке жолдың бас әрпімен жазылатын тақырып болуы керек.

Қосымшалар орыс алфавитінің бас әріптерімен белгіленеді, (ё,з,и, о, ч, ь, ы, і әріптерінен басқа)

Қосымшаларды латын әліпбиінің әріптерімен белгілеуге рұқсат етіледі.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

Егер құжатта бір қосымша болса, ол "А қосымшасы" деп белгіленеді. Қосымшалар диссертацияның қалған бөлігімен ортақ болуы керек.

Егер магистрлік диссертацияда қосымша ретінде тәуелсіз мәні бар құжат қолданылса, ол диссертацияға түпнұсқада өзгеріссіз салынады.

8. МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯНЫ ҚОРҒАУ ТӘРТІБІ

Белгіленген талаптарға сәйкес ресімделген магистрлік диссертация алдын ала қорғау рәсімінен өту және ғылыми жетекшінің пікірін алу үшін бітіруші кафедраға ұсынылады.

Магистрантты қорғау процесінде келесі шешімдердің бірі ұсынылады:

- 1) диссертацияны көпшілік алдында қорғауға ұсыну;
- 2) ескертулер белгіленген мерзімде жойылған жағдайда диссертацияны көпшілік алдында қорғауға ұсынуға міндетті;
- 3) диссертацияны қорғауға ұсынбау.

Қорғауға қабылданған диссертацияны қорғауға бір айдан кешіктірмей магистрант кафедраға ұсынады және диссертация қорғалғанға дейін сол жерде сақталады.

Егер магистрлік диссертация бойынша сабақтас ғылым саласы бойынша қосымша ғылыми кеңесші тағайындалса, онда ғылыми жетекші мен ғылыми кеңесшінің пікірлері бір-біріне тәуелсіз бөлек дайындалады.

Егер диссертация мазмұны, көлемі және дизайны бойынша қойылатын талаптарға толық жауап берсе, онда ғылыми жетекші пікір жазады, онда келесі негізгі тармақтар көрсетілуі керек:

- диссертацияның ғылым мамандығы мен саласына сәйкестігі;
- жұмыстың өзектілігінің сипаттамасы;
- теориялық деңгей мен практикалық маңыздылықтың сипаттамасы;
- қойылған шешімдердің толықтығына, тереңдігіне және өзіндік ерекшелігіне сипаттама

сұрақтар;

- жұмыстың қорғауға дайындығын бағалау.

Егер ғылыми жетекші (ғылыми кеңесші) немесе кафедра "қорғауға жол берілмейді" немесе "қорғауға ұсынылмайды" деген теріс қорытынды берген жағдайда магистрант магистрлік диссертацияны қорғай алмайды.

Содан кейін диссертация рецензентке беріледі. Рецензенттердің кандидатуралары білім беру ұйымы/ғылыми ұйым басшысының бұйрығымен қорғауға дейін 1,5 (бір жарым) айдан кешіктірілмей ресми рецензент тағайындау туралы негіздемені, жұмыс орны, атқаратын лауазымы, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы көрсетілген сауалнамалық деректерді қамтитын бітіруші кафедра меңгерушісінің ұсынысы негізінде бекітіледі. Ресми рецензент магистрлік диссертацияны және диссертация тақырыбы бойынша жарияланған жұмыстарды

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

зерделеу негізінде ресми рецензенттерді тағайындау туралы бұйрық шыққан күннен бастап 10 (он) күн ішінде рецензияны жазбаша дайындайды және бағалайды:

- жұмыстың өзектілігін сипаттау;
- автордың көзқарасының тәуелсіздігінің сипаттамасы;
- магистрлік диссертация авторының көзқарасын талдау;
- магистранттың ғылыми зерттеу әдістерін қолдану қабілетін талдау;
- магистранттың қорытындылары мен ұсынымдарының негізділік дәрежесі;
- магистрант алған нәтижелердің дұрыстығын талдау;
- жұмыстың жаңалығы мен практикалық маңыздылығын талдау;
- диссертацияның кемшіліктерін талдау.

Ресми рецензент рецензиясының көшірмесі магистрантқа диссертация қорғалғанға дейін 10 күннен кешіктірілмей тапсырылады.

Магистрлік диссертацияларды көпшілік алдында қорғау ғылыми пікірталас сипатында болуы және жоғары талапшылдық, принциптілік және ғылыми этиканы сақтау жағдайында өтуі тиіс, бұл ретте диссертацияда қамтылған ғылыми және практикалық сипаттағы нәтижелердің, қорытындылар мен ұсынымдардың жаңалығы, негізділігі жан-жақты талдауға ұшырауы тиіс.

Қорғау процедурасы келесі ретпен жүзеге асырылады:

- МАК төрағасының диссертацияны қорғағаны туралы, оның авторының аты-жөні, тегі, аты-жөні көрсетілген хабарландыру,
- МАК хатшысының магистранттың "оқу" өмірбаянының қысқаша сипаттамасымен қажетті құжаттардың болуы туралы баяндамасы;
- магистранттың баяндамасы кемінде 15 минут;
- ғылыми жетекшінің сөз сөйлеуі;
- рецензенттің сөзі;
- магистранттың рецензенттің ескертулеріне және МАК сұрақтарына жауаптары;
- диссертация бойынша ғылыми пікірталас;
- магистранттың қорытынды сөзі.

Бір магистрлік диссертацияны қорғау ұзақтығы кемінде 50 минутты құрауы тиіс.

Магистр академиялық дәрежесін алу үшін диссертацияны қорғау қорытындысы бойынша мемлекеттік аттестаттау комиссиясы диссертациялық жұмысты – "А" (өте жақсы) "F" (қанағаттанарлықсыз) дейін бағалау туралы шешім қабылдайды.

Магистрлік диссертацияны бағалау келесі критерийлер негізінде жүзеге асырылады:

- жұмыстың мамандықтың өзекті теориялық және қолданбалы аспектілеріне сәйкестігі;
- бекітілген тақырып бойынша ғылыми зерттеудің дербестігі;

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

- әдеби шолудың толықтығы және қазіргі заман, пайдаланылған дереккөздердің өзектілігі;

- алынған нәтижелерді ғылыми зерттеулерде, практикалық жұмыста немесе оқу процесінде қолдану мүмкіндігі;

- материалдардың сауаттылығы мен нақтылығы;

- диссертацияны қорғаудағы баяндаманың сапасы (айқындық, сауаттылық, кәсіби терминдерді қолдана білу, демонстрациялық материалдың сапасы және т. б.);

- қорғау кезінде қойылған сұрақтарға және рецензенттің ескертулеріне жауаптардың дұрыстығы мен толықтығы.

Диссертация сәтті қорғалғаннан кейін университет мұрағатына беріледі. Әйтпесе, диссертация магистрантқа қайтарылады.

Оң бағаны арттыру мақсатында магистрлік диссертацияны қайта қорғауға жол берілмейді.

"Қанағаттанарлықсыз" деген баға алған тұлғаларға магистрлік диссертацияны қайта тапсыруға қорытынды аттестаттаудың осы кезеңінде рұқсат етілмейді.

Қорытынды аттестаттау бойынша "қанағаттанарлықсыз" деген баға алған магистратура білім алушысы университет ректорының бұйрығымен "Білім беру бағдарламасының талаптарын орындамаған" және "магистрлік диссертация қорғамаған" ретінде ЖОО-дан шығарылады.

Қорғау нәтижелері бойынша МАК теріс шешім шығарған диссертация теріс шешім шығарылғаннан кейін бір жылдан ерте емес қайта өңделген түрде қайта қорғауға ұсынылуы мүмкін. Қайта қорғау кезінде қорғауға жіберудің барлық рәсімі қайта жүргізіледі, ресми рецензент ауыстырылуы тиіс.

Магистрант дәлелді себептермен қорғауға келмеген жағдайда қорғауды неғұрлым кеш мерзімге (1 жылдан аспайтын) ауыстыру туралы шешімді мемлекеттік аттестаттау комиссиясы қабылдайды.

Диссертациялық жұмыстарды қорғау нәтижелері олар өткізілген күні жарияланады.

Осылайша, магистрант кешенді емтиханды сәтті тапсырғаннан кейін қорғауға жіберіледі:

— ғылыми жетекші мен ғылыми кеңесшінің оң пікірлері (бар болса);

— ғылыми басылымдарда диссертация тақырыбы бойынша қажетті жарияланымдардың болуы;

— диссертацияның жан-жақты сипаттамасы және тиісті мамандық бойынша магистр академиялық дәрежесін беру мүмкіндігі бар дәлелді қорытынды берілген ресми рецензенттің шолулары.

— білім алушылардың жазбаша жұмыстарын тексеру үшін strikeplagiarism плагиатқа қарсы интернет-жүйесі жұмыстарды тексеру рәсімінен өткенін растайтын анықтаманың болуы.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

— ғылыми және әдістемелік еңбектер тізімі (Е қосымшасы)

9. БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ЖАЗБАША ЖҰМЫСТАРЫН ТЕКСЕРУ ҮШІН STRIKEPLAGIARISM ПЛАГИАТҚА ҚАРСЫ ИНТЕРНЕТ-ЖҮЙЕСІНІҢ ЖҰМЫСЫН ТЕКСЕРУ РӘСІМІ.

Плагиат - мәтінді, идеяларды, гипотезаларды, қорытындыларды, әдістерді, зерттеу нәтижелерін, графиктерді, кодтарды, суреттерді немесе басқа авторлардың туындыларын авторға және қарыз алу көзіне сілтеме жасамай пайдалану және (немесе) тағайындау, сондай-ақ басқа авторлардың мәтінін мағынасын өзгертпей, сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік ауыстырумен пайдалану, соның ішінде басқа автордан аударылған мәтінді пайдалану.

Плагиат өткізу рәсімі магистрлік диссертацияларға міндетті түрде жүргізіледі. Тексеруді strikeplagiarism плагиатқа қарсы Интернет жүйесі жүзеге асырады.

Білім алушылардың магистрлік жұмыстарын плагиат тұрғысынан тексеруге жауапты операторлар университет қызметкерлерінің арасынан тағайындалады. Университет бойынша операторлар құрамын ҚАЕУ бірінші вице-президенті бекітеді.

Магистрлік диссертацияны ғылыми жетекші тексеріп, тексеруге жіберуі керек және DOC форматындағы электрондық нұсқада қорғауға 20 күн қалғанда операторға плагиаттың бар-жоғын тексеруге жіберуі керек. Тексеру жүргізу мерзімі 2 жұмыс күнінен аспайды.

Тексеру жүргізу үшін диссертацияны тапсыру-қабылдау фактісін оператор "жазбаша жұмыстарды есепке алу журналына" тиісті жазба енгізу арқылы тіркейді.

Жұмысты тексерудің нәтижесі-ұқсастық туралы есептер. Ұқсастық коэффициенті №1 (бұдан әрі-КП1) жүйе басқа құжаттарда тапқан қысқа сөз тіркестері (5 сөз) негізінде есептеледі. Қарызға алынған деп танылған тексерілетін құжаттың үзінділері түстермен ерекшеленеді:

Жасыл-Интернеттен табылған көздерден табылған фрагменттер.

Қызыл-университеттің де, басқалардың да мәліметтер базасынан табылған фрагменттер,

Сары - "дабыл", басқа алфавитке жататын белгілерді, сондай-ақ әділетсіз қарыздарды жасыруды көрсететін мәтіннің бұрмалануын көрсетеді.

Плагиат рәсімінен сәтті өту үшін КП1 магистрлік диссертациялар үшін ұқсастық коэффициентінің мәні 40% - дан аспауы керек. Тексеру аяқталғаннан кейін жүйе операторы немесе кафедрадағы ғылыми жетекші магистрантты тексеру нәтижелері туралы хабардар етеді. Тексеруден өткен жағдайда тиісті хаттамалар/анықтамалар мен ұқсастық есептері жұмысқа тіркеледі.

Жазбаша жұмысты пысықтау қажет болған жағдайда магистрант жұмысты күнтізбелік 3 күн ішінде түзете алады, содан кейін плагиатқа қарсы процедурадан қайта өте алады. Жазбаша жұмыста плагиат анықталған жағдайда магистрант

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

үшінші рет ақылы негізде тексеру рәсімінен өтеді. Барлығы магистрантқа StrikePlagiarism жүйесінде тексеруге 3-тен аспайтын талпыныс беріледі. Егер білім алушы тексеру рәсімінен үшінші рет өтпесе, онда ол қорғауға жіберілмейді.

Қабылданғаннан және оң бағаланғаннан кейін магистрлік жұмыс университет көздерінің ішкі қоймасына түседі. Егер құжат қабылданбаған болса, онда құжатты қайта жүктеу функциясы қол жетімді болады. "StrikePlagiarism" жүйесіне жүктеу үшін жазбаша жұмыстарды жинау жүйенің дерекқорын толтыру мақсатында жүзеге асырылады.

Магистрант "StrikePlagiarism" жүйесімен жазбаша жұмыстарды тексеру нәтижелері бойынша ғылыми жетекшінің шешімімен келіспеген жағдайда магистрант апелляция береді, оны бітіруші кафедрада құрылған комиссия қарайды. Магистрантқа жазбаша жұмысты орындаудың дербестігіне қатысты өз ұстанымын баяндауға мүмкіндік беріледі. Комиссия жұмысқа рецензия жүргізеді және жазбаша жұмысты қорғауға жіберу/жібермеу туралы шешім қабылдайды.

Әрі қарай жұмыс қорғауға жіберіледі; апелляция қанағаттандырылды және магистрлік диссертация нормативтік бақылау процедурасынан өтеді, содан кейін ол қорғауға жіберіледі. Егер апелляция қанағаттандырылмаған немесе жұмыс тексеруден өтпеген жағдайда, қорғау қорытынды аттестаттаудың келесі кезеңіне ауыстырылады.

Ескерту. Академиялық адалдық қағидаттарын бұзу магистрантты оқудан шығаруға негіз болып табылады.

10. МАГИСТРЛІК ДИССЕРТАЦИЯЛАРДА ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТІНІ ПАЙДАЛАНУ ТӘРТІБІ

1. Магистрлік диссертацияларды дайындау барысында генеративті жасанды интеллект технологияларын қолданған жағдайда барлық ғылыми нәтижелер, тұжырымдар, ұсынымдар мен қорытындылар автордың бөгде көмексіз әзірленуі тиіс.

2. Жасанды интеллект құралдарын олардың атауын, өндірушісін, нұсқасын және пайдаланылған (немесе жүгінілген) күнін көрсетпей қолдану академиялық адалдық принципін бұзу болып есептеледі.

3. Плагиатты жасыру немесе оның анықталуын төмендету мақсатында жасанды интеллект технологияларын қоса алғанда кез келген техникалық құралдар мен әдістерді қолдануға тыйым салынады.

4. Магистрлік диссертациялардың авторлары жасанды интеллект технологиялары арқылы алынған ақпаратпен дұрыс, қауіпсіз және этикалық тұрғыда жұмыс істеуге жауапты.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

5. Магистрлік диссертациялардың, ғылыми зерттеулердің авторлары жасанды интеллект технологияларын қолдану фактісін міндетті түрде көрсетуге, оларға сілтеме жасауға және олар қолданылған зерттеу кезеңдерін, сондай-ақ алынған деректерді тексеру, өңдеу және интерпретациялау тәсілдерін толық сипаттауға міндетті. Мұндай ақпарат ұсынылмаған жағдайда, автор өз бітіру жұмысында жасанды интеллект технологияларын қолданбағанын растайды деп есептеледі.

6. Магистрлік диссертацияларды дайындау барысында жасанды интеллект технологияларын пайдалану тек ғылыми жетекшінің келісімімен ғана рұқсат етіледі.

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

А ҚОСЫМШАСЫ

ҚАЕУ ректоры
 Философия докторы (PhD)
 А.Е. Мамбетказиев
 Магистрант мамандығы
 «_____», ____ курс
 Т.А.Ә (толық)

Өтініш

Магистрлік	диссертация	тақырыбын	бекітуді
және	ғылыми	жетекші	етіп
		тағайындауды	сұраймын
(лауазымы, ғылыми дәрежесі, атағы, Т.А.Ә.)			

«_____» _____ 2020 ж.

магистрант қолы

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

Б ҚОСЫМШАСЫ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

ҚАЗАҚСТАН-АМЕРИКАНДЫҚ ЕРКІН УНИВЕРСИТЕТІ

«Қорғауға жіберілді»
« ____ » _____ 2020 ж.
Кафедра меңгерушісі
«Кафедра атауы»
PhD докторы, профессор
_____ Т.А.Ә.

Қанатов Қанат Қанатұлы

Қазіргі кезеңдегі халықаралық еңбек бөлінісінің негізгі тенденциялары

_____ білім беру бағдарламасы

_____ дәрежесін алу үшін жазылған диссертация

Ғылыми жетекші
Ә.Ғ.Д, профессор
« ____ » _____ 2020 ж.

А.А. Кайгородцев

Нормоконтролер
« ____ » _____ 2020 ж.

Ю.В.Трофимова

Өскемен қаласы, 2020

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

В ҚОСЫМШАСЫ

МАЗМҰНЫ

АНЫҚТАМАЛАР	3
БЕЛГІЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР	4
КІРІСПЕ	5
1 КОММЕРЦИЯЛЫҚ БАНКТЕГІ ГЭПТІ БАСҚАРУ МӘСЕЛЕЛЕРІН ЗЕРТТЕУДІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ	10
1.1 Коммерциялық банктегі гәпті басқарудың мәні мен мәселелері	10
1.2 Банк міндеттемелерін басқару 19 гап басқару әдісі ретінде	19
1.3 Коммерциялық банктегі активтерді басқару әдістері және олардың гап-менеджменттегі рөлі	27
2 КОММЕРЦИЯЛЫҚ БАНКТЕГІ ГЭПТІ БАСҚАРУ ПРОБЛЕМАЛАРЫН ТАЛДАУ ("ЦЕСНАБАНК" АҚ МЫСАЛЫНДА)	44
2.1 "Цеснабанк" АҚ активтерінің қалыптасу ерекшеліктерін және олардың сапасының гәп туындауына әсерін талдау	44
2.2 Цеснабанк" АҚ міндеттемелерінің құрылымын және оның гәп туындау қаупіне әсерін талдау	59
2.3 Цеснабанк" АҚ гәпті басқару саясаты мен рәсімдерін талдау	70
3 КОММЕРЦИЯЛЫҚ БАНКТЕГІ ГЭПТІ БАСҚАРУДЫ ЖЕТІЛДІРУ БАҒЫТТАРЫ	88
3.1 Қазақстандық коммерциялық банктердің гәп басқару практикасына банк портфелінің оңтайландыру модельдерін енгізу	88
3.2 Коммерциялық банкте активтер мен міндеттемелерді басқарудың гәп әдісін құрудың жаңа принципі	104
3.3 Тәуекелдерді басқару жүйесін жетілдіру және коммерциялық банкте гәп-менеджменттің тиімділігін арттырудың қажетті шарттары ретінде бюджеттеуді енгізу	112
ҚОРЫТЫНДЫ	133
ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ДЕРЕККӨЗДЕРДІҢ ТІЗІМІ	136
А ҚОСЫМШАСЫ	142

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

Г ҚОСЫМШАСЫ

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ДЕРЕККӨЗДЕРДІҢ ТІЗІМІ

1 Қазақстан Республикасында Шағын кәсіпкерлікті дамыту мен қолдаудың мемлекеттік бағдарламасы 1999-2000ж. // Казахстанская правда, 1999, 7 қаңтар.

2 "Қазақстан Республикасында бірыңғай ақпараттық кеңістікті дамыту және "Ұлттық ақпараттық технологиялар" АҚ құру туралы " Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2000 жылғы 4 сәуірдегі № 492 қаулысы //Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілер жинағы, 2000, № 18, 89-90.

3 бухгалтерлік есеп туралы. Қазақстан Республикасы Президентінің 1995 жылғы 26 желтоқсандағы №-2732 // Казахстанская правда, 1996, 5 қаңтардағы Заң күші бар жарлығы.

4 Мамыров Н.К. Менеджмент және нарық: қазақстандық модель. - Алматы: РУМК, 1990. - 78 б.

5 Фатхутдинов Р. менеджмент бәсекеге қабілеттілікке қол жеткізу құралы ретінде // Экономист. - 1998. - № 3. - 118-127 ББ.

6 Шеремет А.Д., Сайфулин р. с. қаржылық талдау әдістемесі - М: ИНФРА, 1995. - 216 б.

7 Русак н.а. кәсіпорынның қаржылық жағдайын талдау. - Минск: Жоғары мектеп, 1999. - 289 Б.

8 АҚШ-тың өнеркәсіптік өндірісіндегі Есеп және талдау. / Ред.Н. Г.Чумаченко. - М.: Қаржы, 1971. - 289 Б.

9 Қанышев г. У. кәсіпорынның өндірістік бағдарламасын қалыптастыру / / басқару теориясы мен практикасының мәселелері. - 2003. - № 4. - Б. 55-60.

10 Mertens P. Integrierte Informationsverarbeitung 1. - Gabler GmbH, Wiesbaden, 2000, 12, Auflage, 328 б.

11 Sprague R.H. Me Nurlin B.C. Information Systems Management in Practice. 3th Edition. - Prentice Hall, Engelwood Cliffs, New Jersey, 1993, 576 p.

12 Костров а. в. ақпараттық менеджмент негіздері: оқу. Жәрдемақы. - Мәскеу, қаржы және статистика, 2001. - 336 б.

13 Макконнелл К. Р., Брю С. экономика: принциптері, мәселелері және саясаты. 2 томда-13-ші басылым. - Мәскеу, Инфра-М., 2001.- 486 Б.

14 Урумов А. А. нарықтық экономиканың салықтары мен қаржысы – Астана: Елорда, 2004. – 304 б.

15 Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің сайты [Электрондық ресурс]. - URL: <http://www.nationalbank.kz>. (өтініш берген күні: 22.06.2020).

16 Сыздықов Б. ҚР ипотекалық несиелеудің әлеуметтік аспектілері [Электрондық ресурс] / / Сайт. - URL: <http://www.group->

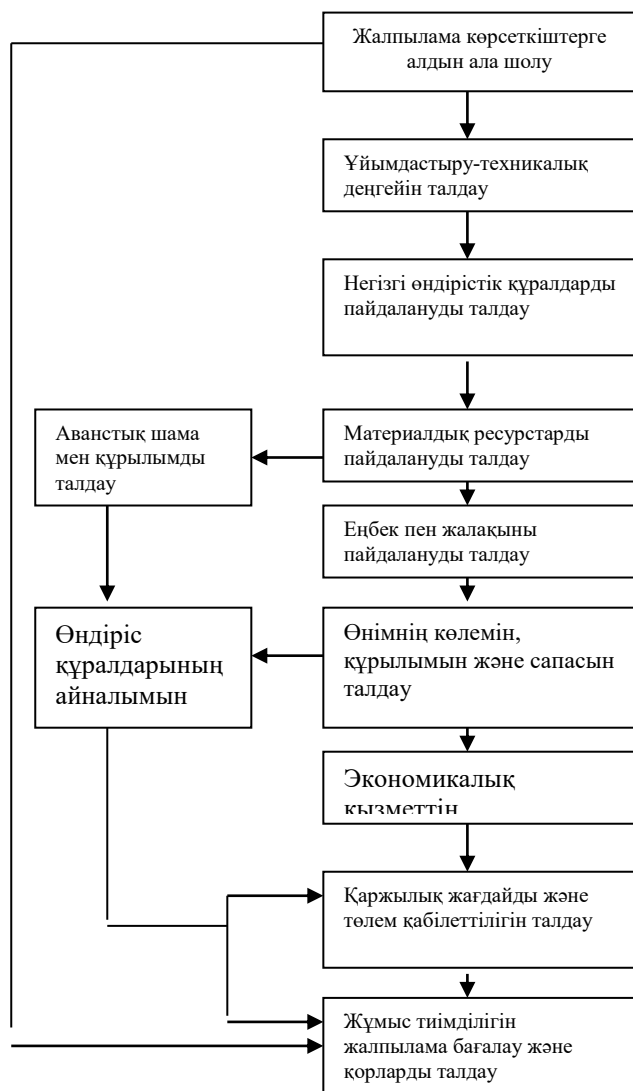
	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

global.org/storage_manage/download_file/14032. (өтініш берген күні: 22.06.2020).

17 "Болашақтың ақшасы. Үздік қаржылық мобильді және интернет қызметтері. 2012 жылдың қорытындысы және 2013 жылдың трендтері" [Электрондық ресурс] // Сайт "Лайф"қаржы тобы. - URL: http://www.lifesreda.com/assets/LifeSREDA_BestFinancialApps_2012. (Өтініш берген күні: 22.06.2020).

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

Д ҚОСЫМШАСЫ

1 сурет – Экономикалық талдау кешені жүйесіндегі көрсеткіштердің негізгі топтарының жалпы схемасы

	Қазақстан-Американдық еркін университеті	Күні 25.04.2025 ж.
	Әдістемелік ұсынымдар магистрлік диссертацияны дайындау, жазу және қорғау тәртібі туралы	СІҚЖ Редакция 3

Е ҚОСЫМШАСЫ

ОМАРБЕКОВА АЙТЖАМАЛ СЛЯМБЕКҚЫЗЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ ЖӘНЕ ӘДІСТЕМЕЛІК ЕҢБЕКТЕР ТІЗІМІ 2019-2020 ж. ж.

№	Атауы	Жұмыс сипаты	Шығу деректері	Көлем бет/бт	Бірлескен авторлар
1	2	3	4	5	6
1	Кәсіпорынды дағдарысқа қарсы басқару "СТРОЙ коммуникация LTD" ЖШС мысалында (тезистер)	баспа	Студенттік ғылыми шығармашылық: Халықаралық серіктестік және перспективалық технологиялар: Халықаралық студенттік ғылыми-практикалық конференция материалдары. - 7 Бөлім-Өскемен, 2015. – 134-137 ББ	0,25 Б.т	Н.Н Нурмухаметов

Автор _____ А.С. Омарбекова

ТІЗІМ ДҰРЫС:

ҒЗО бастығының орынбасары

Т.В. Левина

Кафедра меңгерушісі _____ И.В. Бордияну

Ғылыми хатшы _____ Д.З. Кожуганова

15.05.2020